

FVIB - prioriteitenprogramma federale verkiezingen 2010

Deze nota geeft de prioriteiten weer voor de komende federale verkiezingen van FVIB, de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen, aangesloten bij UNIZO.

De FVIB-prioriteiten steunen op de meest recente sociaal-economische analyse van het vrije beroep.

Hieruit blijkt dat de sector van de vrije beroepen de sterkst groeiende zelfstandigensector is, met 212.906 zelfstandige beoefenaars van een vrij beroep, of 23 % van de totale populatie van 923.946 zelfstandigen. Elk jaar starten meer dan 20.000 personen in een vrij beroep, één vierde (25,1%) van het totale aantal startende zelfstandigen. De sector realiseert daarnaast nog eens een rechtstreekse tewerkstelling van 250.874 loontrekkenden. Het groeipercentage van de vrije beroepen bedraagt in de periode 1998-2008 zo maar even 45,7%. En ondanks de zware economische crisis zorgde het vrije beroep sinds het najaar van 2008 voor maar liefst 6.668 extra arbeidsplaatsen.

FVIB benadrukt hiermee dat de nieuwe federale regering terdege rekening moet houden met deze dynamische sector, en de noodzakelijke onafhankelijkheid van de beoefenaars van een vrij beroep dient te garanderen en bevestigen.

In de voorliggende prioriteiten zijn de voornaamste interprofessionele verzuchtingen voor de federale verkiezingen van de vrije beroepen als globale sector gebundeld.

Deze FVIB-prioriteiten zijn zowel complementair met het algemene UNIZO-memorandum, dat de prioriteiten voor de zelfstandige ondernemers als uitgangspunt heeft, als complementair met de aandachtspunten die geformuleerd worden door de aparte beroepsorganisaties van vrije beroepen.

1. Legistische positionering van de sector van het vrije beroep

In de nieuwe wet op de marktpraktijken wordt een ‘gedeeltelijk’ positieve definitie gehanteerd van de beoefenaar van een vrij beroep: *‘elke onderneming die geen koopman is in de zin van artikel 1 van het wetboek van koophandel en die onderworpen is aan een bij wet opgericht tuchtorgaan’*.

De wetgever zal deze definitie nu dienen door te trekken naar andere wetgevingen alwaar nog steeds negatieve ad hoc-omschrijvingen worden gehanteerd wanneer hij zich richt tot de vrije beroepen, waardoor de specificiteit niet tot uiting komt (onafhankelijkheid, vertrouwensrelatie, deontologie, opleiding, persoonlijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, kwaliteit en maatschappelijke

toegevoegde waarde). De transparantie van de wetgeving voor de burgers vereist daarnaast dat voor de consument een duidelijke opdeling tussen enerzijds vrije beroepsbeoefenaars en anderzijds handelaren behouden blijft, hetgeen onlangs nogmaals werd aanvaard in de wet op de marktpraktijken waar de vrije beroepen werden uitgesloten van het toepassingsgebied.

FVIB wil

1. Een beleidskader dat uitgaat van deze ‘gedeeltelijk’ positieve definitie van het vrije beroep, met bevestiging van de specificiteit van de sector. Uitgangspunt hierbij is dat het zelfstandig ondernemen van een beoefenaar van een vrij beroep niet volledig samenvalt met dat van een ‘gewone’ beroepsbeoefenaar.
2. De hiaten die deze nieuwe definitie met zich meebrengt op te vangen (bijvoorbeeld hebben tandartsen en kinesitherapeuten geen tuchtorgaan doch worden zij traditioneel gerekend tot de vrije beroepen).
3. Ook in de toekomst vereist deze specificiteit dat het vrije beroep verder gereguleerd wordt via een eigen, aparte wetgeving.
4. Ter versterking van de transparantie is FVIB vragende partij voor een meer omvattend codificatieproject waarbij er naar gestreefd wordt zoveel mogelijke bepalingen die het vrije beroep betreffen, samen te brengen in een kaderreglementering. Die bundeling van alle diverse wetten die vandaag bestaan voor de beroepsbeoefenaars komt ook de cliënt of patiënt ten goede. Dit codificatieproject zal uiteraard verder aangevuld worden via de respectieve deontologische codes eigen aan elk specifiek vrij beroep.
5. FVIB wil vanuit dit perspectief voor de vrije beroepen meewerken aan een efficiënte, snelle en richtlijnconforme omzetting van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken in Belgisch recht binnen de bestaande wet van 2 augustus 2002.

2. Vrije beroepsbeoefenaar als brug tussen de overheid en burger: communicatienetwerk

Uit een rondvraag bij de bij FVIB aangesloten beroepsorganisaties blijkt dat een vrije beroepsbeoefenaar wekelijks gemiddeld aan 120 cliënten/patiënten zijn diensten verleent. In 2008 telde België om en bij de 10,7 miljoen inwoners. Trekken we de redenering open, dan kunnen we stellen dat de sector van het vrije beroep (met 212.906 beroepsbeoefenaars in 2009) wekelijks meer dan 2 keer de totale Belgische bevolking in zijn/haar beroepspraktijk ontvangt.

FVIB wil

1. Een beleidskader waarbinnen het vrije beroep mee ingezet wordt als communicatienetwerk tussen de overheid en de burger. De vrije beroepsbeoefenaars hebben door hun unieke ‘brugfunctie’ de mogelijkheid en de vereiste deskundigheid om overheidscommunicatie op de meest efficiënte wijze naar burgers en ondernemingen toe te brengen. Denken we bijvoorbeeld maar aan preventie in de meeste ruime zin.
2. Bepaalde niet-kerntaken van de overheid outsourcen aan het vrije beroep en hiermee de efficiëntie van de overheid verhogen. Voorafgaandelijk moet de

overheid daarvoor overeenstemming bereiken met de sectoren over welke taken precies als niet-kerntaak van de overheid kunnen worden beschouwd. Het kan niet de bedoeling zijn dat het vrije beroep de controlefunctie van de overheid uitvoert of dat er omgekeerd teveel sturing komt of teveel verantwoordelijkheid wordt gelegd door de overheid bij de vrije beroepsbeoefenaar. Het vrije beroep komt anders te zwaar onder druk en dient vrij te blijven om zijn huidige takenpakket naar best vermogen uit te oefenen.

3. De expliciete vertegenwoordiging van het vrije beroep via de erkende professionele en interprofessionele organisaties in de overlegstructuren van het beleid, en als vaste gesprekspartners op basis van representativiteit.

3. Administratieve vereenvoudiging: de kost van administratieve verplichtingen

Uit een recente FVIB enquête (maart 2010) uitgevoerd bij 420 vrije beroepers in Vlaanderen en Brussel blijkt dat de vrije beroepsbeoefenaars ruim 20% van hun tijd spenderen aan paperassen en formulieren. Die kostbare tijd kunnen ze niet spenderen aan patiënten en cliënten.

FVIB vraagt

1. Een beleidskader dat de totaliteit van de administratieve opdrachten voor het vrije beroep in overleg tussen de betrokken partijen op noodzakelijkheid onderzoekt. Dit moet leiden tot een reële afbouw van de administratieve last in het vrije beroep, zodat de inhoud (de eigenlijke beroepsuitoefening) blijft primeren op de vorm (administratieve rapportering), ook bij de toewijzing van de beschikbare middelen.

2. Een verdere uitbouw van het E-governement-beleid van de federale overheid zodat overheidsdiensten op een gebruiksvriendelijke manier worden aangeboden.

3. Het unieke ondernemingsnummer waarover elke vrije beroeper sinds 31 juni 2009 beschikt (of zou moeten beschikken) kan ook aangewend worden in andere domeinen.

4. Uniformiteit in het bijhouden van statistische gegevens omtrent omtrent vrije beroepen, zodat globale sectorgegevens ter beschikking zijn. Het gebruik van de NACE-BEL-codering door alle gegevensbronnen kan dit mee ondersteunen.

5. Onderlinge afstemming van federale en Vlaamse initiatieven wat betreft de elektronisering in de gezondheidszorg zodat efficiënter en kostenbesparend wordt gewerkt.

7. één aangifte, één factuur, één inningsorgaan en een ééngemaakte controle van SABAM en de billijke vergoeding.

4. Aangepaste instrumenten ter ondersteuning van samenwerking en associatie in het vrije beroep.

De solopraktijk zal altijd een belangrijke plaats blijven innemen in de sector van het vrije beroep. Samenwerken in associatie lijkt echter een toekomstgerichte praktijkvorm te worden. Zo meent 6 op 10 vrije beroepers dat het in de toekomst

steeds moeilijker wordt het beroep in een solopraktijk uit te oefenen (FVIB enquête maart 2010). Een associatie biedt een maximum aan kansen om enerzijds de kwaliteit en de efficiëntie van de dienstverlening te garanderen. Anderzijds zorgen deze organisatievormen voor de aantrekkelijkheid van de zelfstandige beroepsuitoefening en de continuïteit en de overdracht van de praktijken.

FVIB wil:

1. Een beleidskader dat samenwerking en associatievorming bij vrije beroepen wil aanmoedigen en ondersteunen, zonder te hervallen in de ‘socialisering’ van het vrije beroep zoals men bijvoorbeeld momenteel via medische huizen tracht te bewerkstelligen. Samenwerking in het vrije beroep dient zich binnen een open kader te ontwikkelen.
2. Dat het Participatiefonds een aangepast instrument aanbiedt om de kost van het intreden in een associatie te ondersteunen.
3. Instrumenten en acties om het management van de vrije beroepspraktijk te versterken (bv. via pilootprojecten ism. beroepsorganisaties).
4. Een volwaardig statuut voor de stagiair, zowel qua inhoudelijke vorming als financieel.
5. Een aantal zelfstandige zorgverstrekkers zijn bereid om hun medewerking te leveren aan praktijkvormen, maar gezien hun specificiteit, zal dit niet noodzakelijk onder éénzelfde dak zijn. De juiste samenwerkingsverbanden moeten hier gevonden worden.

5. Aansprakelijkheid: Mogelijkheden tot beperking en verzekeraarbaarheid.

Eén van de essentiële kenmerken van het vrije beroep is dat nog vele beoefenaars een grote persoonlijke verantwoordelijkheid dragen, en persoonlijk aansprakelijk kunnen gesteld worden voor beroepsfouten. Eveneens bleek uit de FVIB enquête van maart 2010 dat 6 op 10 pleit voor een beperking van de beroepsaansprakelijkheid voor alle beoefenaars in het vrije beroep. Ze zien dat als één van de voorwaarden om het beroep aantrekkelijk te houden, ook voor nieuwkomers.

De gevolgen van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid zijn oiv de huidige claimcultuur immers verregaand, en leiden o.m. tot een defensieve beroepsuitoefening en torenhoge premies of zelfs haast onverzekerbare activiteiten. Momenteel werd reeds voor de economische beroepen (BS 17/03/2010) en landmeters (nog niet gepubliceerd) een wettelijke regeling uitgewerkt om het beroep uit te oefenen in het kader van een vennootschap en alzo de beroepsaansprakelijkheid te beperken, dit naar voorbeeld van de architecten.

FVIB wil

1. In overleg met alle bevoegde overheden een structurele oplossing voor het probleem van de beroepsaansprakelijkheid binnen het vrije beroep verder

uitwerken. Voor de concrete uitwerking (al dan niet via de uitoefening van het beroep door de vennootschap) dient steeds in goed overleg te gebeuren met de respectievelijke sector, gezien de specifieke noden/verzuchtingen van elke beroepsgroep en dus niet te raken aan de essentie van het vrije beroep. Een loutere copy-paste operatie van de regeling bij architecten is geen optie.

2. Ook het beter verzekeraar houden van bepaalde beroepshandelingen dient meegenomen te worden in het debat.

6. Vrije mededinging en de eigenheid van het vrije beroep.

Vrije beroepen worden geconfronteerd met een Europees regelgevend kader inzake mededinging en liberalisering. Tegenover een louter theoretische veralgemenende benadering moet een 'case by case' analyse staan, met garanties voor het vrijwaren van de specificiteit van de sector (bv. kwaliteitsvereisten, vertrouwensrelatie of onafhankelijkheid). De verdere omzetting van de dienstenrichtlijn binnen de federale wetgeving dient hier dan ook aan te beantwoorden.

7. Zelfregulering door transparante en democratisch georganiseerde orden en instituten.

Zelfregulering is de steunpijler van de maatschappelijke verantwoordelijkheid en kwaliteit van het vrije beroep. De moderniseringsbeweging bij de publiekrechtelijke beroepscorporaties van vrije beroepen moet worden voortgezet.

FVIB wil:

1. Een beleidskader dat vertrekt van een algemeen interprofessioneel kader waaraan elke bestaande orde of nieuw instituut moet beantwoorden. De bestaande corporaties moeten hierbij nauw betrokken worden. Een toekomstgerichte zelfregulering is gesteund op een duidelijke maatschappelijke noodzaak en meerwaarde, een democratische vertegenwoordiging van het beroep, rechtszekerheid voor beroepsbeoefenaars, absolute kwaliteitsgaranties van de dienst en dienstverstreker, transparantie tov. de aanklager bij tuchtzaken, en maatschappelijke verantwoording van de zelfregulering.

2. Tot op heden werd nog geen enkele titelbescherming voor intellectuele dienstverlenende beroepssectoren conform de kaderwet van 24 september 2006 tot een goed einde gebracht. Momenteel zijn de dossiers van de interieurarchitecten en kunstexperten nog steeds hangende. FVIB krijgt ook steeds meer vragen vanuit deze dienstverlenende sectoren om een procedure titelbescherming op te starten, doch deze wachten op een eerste beroepstitel om het pad te effenen, hetgeen tot op heden dus maar niet lukt. Daarnaast moet in overleg met de beroepsfederaties na de toekenning van de eerste beroepstitels een evaluatie ten gronde georganiseerd worden.